

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ 8.2.2025

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η πιο επικίνδυνη στιγμή της ανθρωπότητας

[...] Οι ανησυχίες για τις οικονομικές συνέπειες από την επιτάχυνση των τεχνολογικών αλλαγών είναι απολύτως κατανοητές. Η αυτοματοποίηση των εργοστασίων και η ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης αποδεκατίζουν τις θέσεις εργασίας, πλήττοντας βαθιά τις μεσαίες τάξεις και αφήνοντας διαθέσιμες μόνο τις θέσεις που απαιτούν δημιουργικότητα και ανθρώπινη εποπτεία. Το διαδίκτυο και οι πλατφόρμες επιτρέπουν σε πολύ μικρό αριθμό ανθρώπων να συγκεντρώσουν αμύθητο πλούτο, διατηρώντας επιχειρήσεις με ελάχιστες θέσεις εργασίας, αλλά με τεράστιο κέρδος. Παράλληλα, όμως, πιο πολλοί άνθρωποι έχουν κινητό από αυτούς που έχουν πρόσβαση σε καθαρό νερό και αυτό σημαίνει πως δεν μπορούμε να αγνοήσουμε την ύπαρξη αυτής της τεράστιας ανισότητας.

Οι συνέπειες αυτής της κατάστασης είναι άμεσες: φτώχεια, συγκρούσεις, αποκλεισμός και διακρίσεις, άνιση πρόσβαση σε πόρους και ευκαιρίες, κοινωνικός και πολιτιστικός στιγματισμός, μετανάστευση. Αντιμετωπίζουμε, όμως, και τεράστιους περιβαλλοντικούς κινδύνους: κλιματική αλλαγή, υπερπληθυσμό, επιδημίες, μόλυνση των ωκεανών, προβλήματα στην τροφική παραγωγή και εξαφάνιση των ειδών. Όλα αυτά πρέπει να μας υπενθυμίζουν ότι βρισκόμαστε στην πιο επικίνδυνη φάση της ανθρώπινης ανάπτυξης. Έχουμε τα τεχνολογικά μέσα να καταστρέψουμε τον πλανήτη μας, αλλά ακόμα δεν έχουμε τα μέσα για να ξεφύγουμε από αυτόν.

Ίσως σε κάποια χρόνια να μπορέσουμε να εξαπλωθούμε και σε άλλους τόπους πέραν της Γης, αλλά ως τότε πρέπει να δουλέψουμε σκληρά για να προστατεύσουμε τον μοναδικό μας πλανήτη. Για να συμβεί αυτό, θα πρέπει τα έθνη να χτίσουν γέφυρες και όχι τείχη μεταξύ τους. Για μένα το πιο σημαντικό είναι πως σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη στιγμή της ιστορίας, το είδος μας πρέπει να λειτουργήσει σαν ένα σύνολο, συνεργατικά. Πρέπει να δουλέψουμε μαζί. Μπορούμε να το κάνουμε, είμαι πολύ αισιόδοξος για το είδος μου.

Stephen Hawking, Η πιο επικίνδυνη στιγμή της ανθρωπότητας
Guardian, 07.12.2016

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Η πολιτειότητα είναι η ιδιότητα του να είναι κάποιος πολίτης. Η ενεργός πολιτειότητα προϋποθέτει την ενημέρωση για τα κοινά, τη γνώση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που έχει το άτομο ως πολίτης, την έκφραση των απόψεών του, την απαίτηση για διαφάνεια και δικαιοσύνη, την ενεργό συμμετοχή στις κοινωνικές διεργασίες.

Σχετικά, με τη συμμετοχική αντίληψη της ενεργού πολιτειότητας, η Χάνα Άρεντ υποστηρίζει πως η πολιτική δραστηριότητα δεν είναι ένα μέσο για κάποιο σκοπό αλλά ένας αυτοσκοπός. Δεν αναμειγνύεται κάποιος σε πολιτική δράση για να προωθήσει απλώς την ευημερία του, αλλά για να πραγματοποιήσει τις εγγενείς αρχές της πολιτικής ζωής, όπως την ελευθερία, την ισότητα, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη, το θάρρος και την αρετή. Ο Mill, επίσης υποστηρίζει πως μέσα από τη συμμετοχή στο δημόσιο βίο, ο πολίτης μπορεί να διδαχθεί αξίες και καθήκοντα.

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

Για να καταστεί εφικτή η ενεργός συμμετοχή όλων των πολιτών στα δημόσια πράγματα και για να γίνει εφικτή η πραγμάτωση της δημοκρατίας, προϋπόθεση απαραίτητη είναι ο ελεύθερος δημόσιος διάλογος, ο οποίος για να επιτευχθεί με ουσιαστικό τρόπο, απαιτείται η καλλιέργεια μιας σειράς από πολιτικές αρετές, όπως η κριτική σκέψη, η αμφισβήτηση της αυθεντίας, η ικανότητα να σέβεται κανείς τα δικαιώματα των άλλων, η ευρύτητα πνεύματος, η εντιμότητα, η αυτοσυγκράτηση, η αλληλοαποδοχή, η διάθεση για ενεργητική συμμετοχή, η εμπιστοσύνη στη δικαιοσύνη και στους θεσμούς. Σε δημοκρατικές κοινωνίες η ενεργητική συμμετοχή μπορεί να εκδηλωθεί με εθελοντική συμμετοχή και προσφορά και με δραστηριοποίηση και συνεργατική επίλυση προβλημάτων.

Άννα Μιχαήλ, Ενεργός Πολιτειότητα και Συμμετοχικότητα, 2019, Μεταπτυχιακή Εργασία

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Πώς γίνεται οι άλλοι να ορίζουν λίγο-λίγο τη μοίρα μας, να μας την επιβάλλουν
κ' εμείς να το δεχόμαστε; Πώς γίνεται μ' ελάχιστα νήματα
κάποιων δικών μας στιγμών να μας υφαίνουν
ολόκληρο το χρόνο μας, τραχύ και σκοτεινόν, ριγμένον
σαν καλύπτρα απ' το κεφάλι ως τα πόδια μας, σκεπάζοντας
ολόκληρο το πρόσωπό μας και τα χέρια μας, όπου αποθέσανε
ένα άγνωστο μαχαίρι -ολότελα άγνωστο- και να φωτίζει
με τη σκληρή του λάμψη ένα τοπίο, όχι δικό μας,
αυτό το γνωρίζω: όχι δικό μας.

Και πώς γίνεται να το αποδέχεται η δική μας μοίρα, ν' αποσύρεται
και να κοιτάει σαν ξένη εμάς τους ίδιους και την ξένη μοίρα μας,
μουγγή, αυστηρή, παραιτημένη, αμέτοχη,
ούτε με το ύφος καν μιας μεγαλοψυχίας ή στωϊκότητας,
χωρίς τουλάχιστο να εξαφανίζεται, χωρίς να πεθαίνει,
να μείνουμε έρμαιο έστω μιας αλλότριας μοίρας,
αλλά μιας μόνον -όχι δίβουλοι και μοιρασμένοι.

Γιάννης Ρίτσος, Ορέστης, Εκδόσεις Κέδρος

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
www.en-dynamei.gr

ΘΕΜΑ Α

A1. Ποια προβλήματα, σύμφωνα με το **Κείμενο 1**, επιβεβαιώνουν ότι βρισκόμαστε στην πιο επικίνδυνη στιγμή της ανθρωπότητας; Να τα παρουσιάσετε περιληπτικά στους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σας σε 60-80 λέξεις.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ Β

B1. Να χαρακτηρίσετε ως σωστή ή λανθασμένη καθεμία από τις παρακάτω διατυπώσεις, με βάση τα **Κείμενα 1 και 2**. Δεν χρειάζονται αναφορές σε χωρία των κειμένων:

- α) Σύμφωνα με το **Κείμενο 1**, η ψηφιακή τεχνολογία επαναπροσδιορίζει το επαγγελματικό τοπίο.
β) Σύμφωνα με το **Κείμενο 1**, η μετανάστευση δεν συνδέεται με τις σύγχρονες οικονομικές μεταβολές.
γ) Ο Stephen Hawking στο **Κείμενο 1**, είναι βέβαιος ότι το ανθρώπινο είδος θα εξασφαλίσει ένα καλύτερο μέλλον σε κάποιον άλλο πλανήτη.
δ) Η συντάκτρια του **Κειμένου 2** δεν συμφωνεί ότι οι συμμετοχικές δράσεις των πολιτών αποδυναμώνουν την ενεργό πολιτειότητα.
ε) Η συντάκτρια του **Κειμένου 2** δεν διαφωνεί ότι ο ελεύθερος δημόσιος διάλογος εφαρμόζεται με προϋποθέσεις.

Μονάδες 10

B2. α) Να βρείτε τρία (3) διαφορετικά γλωσσικά/εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιεί ο Stephen Hawking στην τελευταία παράγραφο του **Κειμένου 1** («Ίσως σε κάποια χρόνια... είμαι πολύ αισιόδοξος για το είδος μου») προκειμένου να κινητοποιήσει τους αναγνώστες σχετικά με το μέλλον της ανθρωπότητας (μονάδες 6) και να εξετάσετε τη λειτουργία τους στα αντίστοιχα σημεία του κειμένου. (μονάδες 6)

Μονάδες 12

B2. β) Στο μεγαλύτερο μέρος της 3^{ης} παραγράφου του **Κειμένου 2** («Για να καταστεί εφικτή η ενεργός συμμετοχή...δικαιοσύνη και στους θεσμούς») γίνεται χρήση του μακροπεριόδου λόγου με υπόταξη. Να εξηγήσετε τον σκοπό που υπηρετεί στο απόσπασμα η συγκεκριμένη επιλογή.

Μονάδες 5

B3. Πώς η συντάκτρια του **Κειμένου 2** συνομιλεί ως προς το περιεχόμενο με τον συντάκτη του **Κειμένου 1**; Να απαντήσετε σε μία παράγραφο 80-100 λέξεων, βασιζόμενοι στα νοήματα των δύο κειμένων.

Μονάδες 8

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr
-

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Ποια κατάσταση παρουσιάζεται, κατά τη γνώμη σας, στο **Κείμενο 3**; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με τρεις (3) κατάλληλους κειμενικούς δείκτες. Πώς θα αντιδρούσατε απέναντι σε μια τέτοια κατάσταση; (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Στο **Κείμενο 1** ο Stephen Hawking υποστηρίζει ότι «το είδος μας πρέπει να λειτουργήσει σαν ένα σύνολο, συνεργατικά. Πρέπει να δουλέψουμε μαζί».

α) Με ποια επιχειρήματα θα μπορούσατε να στηρίζετε την άποψη αυτή;

β) Εσείς, με ποιους τρόπους κάνετε πράξη την ενεργό πολιτειότητα στην καθημερινή σας ζωή;

Να αναπτύξετε σε 350-400 λέξεις τις απόψεις σας σε άρθρο, που θα αναρτηθεί σε νεανικό ιστότοπο, με αφορμή ένα αφιέρωμα που κάνει το σχολείο σας σχετικά με την πολιτειότητα, τις αρετές και τις δράσεις του ενεργού πολίτη.

Μονάδες 30